

מעדני אשר

גיליון ת"ג
(שנה ט')
פרשת משפטים תשע"ב
י"ל ע"י
מכון "מעדני אשר"

האם בזמננו מותר לחולה להתרפאות ברפואות שנזכרו בגמרא? בפרשתו כ"א ו"ט ורפא ירפא.

איתא בגמ' ב"ק פ"ה ע"א מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות.

הנה בגמרא מצאנו בהרבה מקומות עיין שבת ס"ז ע"א, וכן ק"ט וכן ק"י, עיין גיטין ס"ח וכן ס"ט וכן ע', ועוד בהרבה מקומות כמה דפים מלאים של רפואות לכל מיני מחלות שונות ומשונות, בענין מדוע נזכרו בגמ' רפואות הא חזקיה גזי ספר הרפואות עיין בספר מעדני אשר פרשת בעלותן תשס"ו.

יש לחקור האם בזמננו אפשר להשתמש עם כל הרפואות שנזכרו בגמרא או דילמא יש איסור להשתמש עם הרפואות שנזכרו בגמ'.

הנה איתא בתוס' מועד קטן י"א ע"מ א' שהרפואות שבש"ס אינן טובות בזמן הזה, משום דנשתנו הטבעיים.

וברבי עקיבא איגור שבת ס"ז ע"מ א' מביא בשם המהר"ל בלקוטיו שבסוף הספר וז"ל אמר לנו מהר"ל כל הרפואות שבכל התלמוד אסור לנסות אותם משום דאין אדם יכול לעמוד על עיקרן וכי לא יעלו בידם ילעגו וילגלו על דברי חכמים, מלבד הא דאיתא בגמ' שבת ס"ז ע"א מי שיש לו עצם בגרונו מביא מאותו המין ר"ל מאותו מין עצם ויניחו לו על קדקדו ויאמר הכי חד חד נחית בלע בלע נחית חד חד והלחש הזה בדוק ומנוסה לכן אותו לבד מתירו ולא שום אחד יותר.

ובים של שלמה חולין פרק ח' סימן י"ב כתב שיש חרם מהקדמונים שלא להשתמש ברפואות שנזכרו בגמ' כדי שלא להוציא לעז על החכמים הקדמונים ולא ידעו שיש שינוי במקומות וכל שכן בזמנים שהדורות פוחתים והולכים ואם הראשונים כענקים אנו כיתושים, עיין שדה חמד מערכת ר' אות נ"ד אריכות.

ובשו"ת חוות יאיר סימן רל"ד כתב שאלתי פי רופא מומחה ולמדן מופלג איך יכתבו מתוך ספרי רפואות הישנים רפואות מורכבות במדה ובמשקל לדורות תשי כח הללו, והשיב לי כי באמת לרופא מומחה ומובהק חרפה היא וקלון לעשות כך, ומ"מ אין כאן קושיא כי בערך חולשה מקבל הרפואה מכחו כך חולשת כח העשבים והשרשים והפרחים וב"ח והדומים וסגולתן כי האדם ניזון וחי מהם וכח עולם הקטן נתלה בגדול.

איך אמרינן בגמרא החש בראשו יעסוק בתורה הרי אסור להתרפאות בדברי תורה?

הנה איתא בגמ' עירובין נ"ד ע"מ א' אמר רבי יהושע בן לוי חש בראשו יעסוק בתורה, שנאמר כי לוי חן הם לראשך, חש בגרונו יעסוק בתורה, שנאמר וענקים לגרתיך, חש במעיני יעסוק בתורה, שנאמר רפאות תהי לשרך, חש בעצמותיו יעסוק בתורה, שנאמר ושקוי לעצמותיך, חש בכל גופו יעסוק בתורה, שנאמר ולכל בשרו מרפא.

יש להקשות: איך מותר להתרפאות בדברי תורה הרי אמרינן בגמ' שבועות ט"ו ע"ב אסור להתרפאות בדברי תורה, כך מקשה המהרש"א עירובין נ"ד ע"א, וכן בתורת חיים שבועות ט"ו ע"ב.

איכא כמה תרוצים:

א. דדוקא כשמתכוין לומר פסוק לרפואה אסור להתרפאות בזה, אבל דרך למודו ודאי דשרי, כך תירץ המהרש"א עירובין נ"ד ע"א.

ב. הכא לא בחלה ראשו כבר קאמר אלא בחש בראשו שלא יבא לידי חולי ממש ולאגוני בעלמא בד"ת שרי כדאמרינן בגמ' שבועות ט"ז ע"ב, כך תירץ המהרש"א עירובין נ"ד ע"א.

מעדני אשר: פעם פגשתי אברך שלא הרגיש טוב אמרתי לו מדוע אין אתה מנסה את הרפואה של החש בראשו יעסוק בתורה, ענה לי הרי כתוב בתוס' שהרפואות שבגמ' לא מהני בזמן הזה משום דנשתנו הטבעיים, אבל בודאי שזה רק בדרך צחות והרפואה הזה מהני בכל מקום ובכל זמן, בענין איך מותר לומר תהילים על החולה הרי אסור להתרפאות בדברי תורה עיין בספר מעדני אשר פרשת בעלותן תשס"ו.

מטעמי אשר – בעניני רופאים

האם לרופא מותר לנסוע בשבת כשיודע שיש מספיק רופאים כיון שלא מכל אדם זוכה אדם להתרפאות? כי תשא תשס"ו.

איך מותר לרופא לחלל שבת הרי כל הרפואות הם לומדים מספרי הגוים ולהם יש גופים אחרים מישראל כמו שמבואר בגמ' ? כי תשא תשס"ו

איך מותר לרופא לקחת כסף על טיפול הרי אסור לישול שבר על מצוה ? משפטים תש"א

מדוע תנן במשנה טוב שברופאים לגיהנום, הרי יש רשות לרופא לרפאות ? משפטים תש"ח

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרבני הנדיב הנכבד הרב אפרים רייך שליט"א

בארא פארק

לעילוי נשמת חתנו הרב מאיר בן עקיבא מטלס ז"ל

לרגל יום השלושים החל בש"ק

נלבע כ"ה טבת האי שתא ת.ג.צ.ב.ה.

נ.ה. נשמת אדם

נ.ה. נשמת אדם

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הגאון רבי ישראל גבריאל חיים אדלר שליט"א

אב"ד טורדא

לעילוי נשמת אמו

האשה החשובה מרת מרים בת הרב גבריאל חיים עבי ע"ה

נפטרה כ"ה שבט ת.ג.צ.ב.ה.

מודור זה של עניני רפואה

נודב לרפואת רבן של ישראל

הגאון האדיר רבי

יוסף שלום בן חיה מושה

שליט"א

נ.ה. נשמת אדם

נ.ה. נשמת אדם

מדוע מותר להניח על השלחן גבינה עם דגים

הרי יש סכנה לאכול דגים עם גבינה?

בפרשתן כ"ג י"ט לא תבשל גדי בחלב אמו.

יש לחקור האם יש סכנה לאכול דגים עם גבינה או דילמא ליכא סכנה.

הנה ברבינו בחיי בפרשתן כתב וז"ל דעת הרופאים בתערובת דג וגבינה שנתבשלו כאחד שמוליד תכונה רעה וחולי הצרעת.

הנה מדבריו חזינן רק כשנתבשלו ביחד יש סכנה לאכול אבל לא נתבאר אם באכילה לבד יש סכנה.

אבל בבית יוסף יור"ד סימן פ"ז כתב וז"ל אין לאכול דגים בחלב מפני הסכנה כמו שנתבאר בספר אורח חיים סימן קע"ג.

ובדרכי משה אות ד' כתב על זה ולא ראיתי מימי נזהרין בזה, וגם באורח חיים סימן קע"ג אינו אלא שלא לאכול דגים בבשר משום סכנה, אבל בחלב שרי, ולכן נראה שנתערב לרב בית יוסף בשר בחלב, וכן בשו"ת באר שבע סימן ל"ה תמה על דבריו.

וכן כתב הפרישה יור"ד סימן פ"ז ס"ק ח' שליכא סכנה. ומביא ראיה מהא דאמרינן בגמ' חולין ק"א ע"ב דגים שעלו בקערה של בשר מותר לאכול בכותח, משמע שאוכלין דגים עם כותח שהוא חלב.

וכן כתב הש"ך יור"ד סימן פ"ז ס"ק"ה שמותר ומביא ראיה: מהא דאמרינן בגמ' פסחים ע"ז בההיא דג דאיטוייא בהדי בישראל, ואסרה רבא מפרזיקיא לאוכלה בכותח, אלמא דסתם דגים מותר לאוכלם בכותח, וכן סובר הט"ז ס"ק ג', וכן המגן אברהם אור"ח סימן קע"ג, וכן החיד"א בספרו מחזיק ברכה ס"ק ד'.

וכן כתב החיד"א במחזיק ברכה סימן פז סק"ד ולפע"ד נראה שבעל כרחינו צריך לומר כמו שכתב הט"ז, שטעות סופר נפל בבית יוסף, וצריך לומר דגים בבשר, שכן הוא באורח חיים סימן קעג, ומה שפירש הכנסת הגדולה דברי הבית יוסף מ"ש בא"ח סימן קעג, ר"ל שכשם שאמרו באכילת בשר בדגים שיש סכנה בדבר, כך הוא הדין באכילת דגים בחלב, כמה מן הדוחק יש בזה, שהרי דבר חדש הוא, שהרופאים אומרים שיש סכנה בדבר, והיה לו למרן לבאר כל זה, ועוד שלא הביא דין זה בשלחן ערוך.

וכן כתב ביד אפרים סימן פ"ז שברוב מדינות אשכנז לא נהגו להקפיד באכילת דגים בחלב וכן כתב בפתחי תשובה שבזמן הזה שכל העולם נוהגים היתר לבשל דגים בחלב, משרא שרי, ושומר פתאים ה'.

וכן כתב בערוך השולחן יורה דעה סימן פ"ז שטעות נפל בב"י שכתב שאין לאכול דגים בחלב מפני הסכנה כמבואר באור"ח סי' קע"ג ושם מבואר על בשר בחלב שיש סכנה וכבר השיגו בדרכי משה ויש שרוצים לקיים ואמרו שמצאו בספרי הרופאים שיש סכנה בדגים בחלב, ואינו כן דרבינו בחיי כתב בפ' משפטים שהסכנה הוא בדגים עם גבינה ומזה נופל צרעת על האדם, ולא בדגים בחלב ועוד דאם כדבריהם למה לא קבע זה בש"ע ועוד דכל העולם אוכלים זה ולכן לית מאן דחש להא מילתא ויכולים לאכול בלי שום קפידא חלילה.

אבל הפרי מגדים מביא להלכה בשם הכנסת הגדולה הגהות הבית יוסף אות י"ט שאכילת דגים בחלב היא סכנה, ומנהג העולם להקפיד בזה הואיל ויצא מפיו של הבית יוסף דהויא סכנה.

יש להקשות: מהא דאיתא במשנה חולין ק"ג ע"ב ואסור להעלות בשר עם הגבינה על השלחן חוץ מבשר דגים וחגבים שמות, וקשה לשיטת הבית יוסף מדוע מותר הרי זה סכנה.

איכא כמה תרומים:

א. ע"פ מה שכתב בשו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא אבן העזר סימן י"ג דמה שלא גזרו בבשר ודגים העלאה אטו אכילה משום שהסכנה היא להאוכל עצמו ומתוך שחמירא סכנתא יזהר בעצמו שלא יאכל ואין צריך לעשות לזה הרחקות, א"כ ה"ה לגבי דגים וגבינה לא גזרו כיון שחמירא סכנתא מאיסורא, מעדני אשר.

ב. המשנה לא מיירי רק מדין איסור בשר בחלב האם יש איסור להעלותם עהל שולחן אחד ולא מיירי משאר דברים אבל באמת אפשר שיש סכנה לאכול בשר בחלב, כך תירץ ביד דוד יור"ד סימן ל"ג.

מדוע מענשים בשמים על עבירות

הרי בעליו עמו פטור אף בפשיעה?

בפרשתן כ"ב י"ד אם בעליו עמו לא ישלם.

הנה האור החיים בפרשתן כ"ב י"ד כתב יש לדון לגבי ההלכה של בעליו עמו פטור, האם נשפטה בדין זה לעולם הבא כשיבוא בעל הפקדון הוא אדון העולם אשר הפקיד הנפש ביד האדם לשמור דכתיב דברים ד' ט' ושומר נפשו מאד כשיבא לתבוע פקדונו מכל אחד ונמצא נגנב או נשבר או נשבה או מת כי כל בחינת אלו ישנם מצויות בעוברי עבירה, יש מי שנפשו נגנבת ממנו במקרה לא טהור, ויש שהוא מזיד בעבירה ואבר מאברי הנשמה המיוחד כנגד המצוה שעבר עליה הוא נפגם ולפעמים בעשות עון מהכריתות ומיתות בית דין גורם מיתה לנפש כאומרו בראשית י"ז י"ד ונכרתה הנפש ולפעמים יגרום לה שביה על דרך אומרם זהר ח"ב צ"ה ב' הנפשות העשוקות וגו' ובעמוד בעל הפקדון ויטעון טענה הנשמעת תן לי הנפש כמו שנתתה לך כאומרו קהלת י"ב והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה ודרשו ז"ל שבת קמ"ב ב' תנה לו כמו שנתנה לך האם יכולין הנפקדים ליפטר בטענת בעליו עמו, כי אמרו ז"ל ב"מ צ"ז א' אפילו אמר לו השקיני מים ושאל ממנו חפצו הרי זה שאלה בבעלים והוא הדין כל השומרים, והן האדון קדם לזון ולכלכל מיום היות האדם והוא הנופח באף האדם נשמת חיים ומתעסק בצורכי אדם מלבד אשר יעשה לכללות העולם מחדש בכל יום מעשה בראשית לזה יקרא בעליו עמו מתחלה ועד סוף והרי שומרי הנפשות פטורים הגם שלא ישיבו הנפש כמו שנתנה.

איכא כמה תרומים:

א. כי כאן פירש בפירוש שיתחייבו השומרים וכל תנאי שבשמירה קיים, וכמו שמבואר בגמ' ב"מ צ"ד א' מתנה בעל הפקדון על שומר חנם להיות חייב כשואל והטעם כי כל תנאי שבממון קיים והוא הדין שיכול להתנות המפקיד על השומר שיתחייב הגם שהוא בבעלים, ואין זה מתנה על מה שכתוב בתורה בדרך זה כמובן מההיא דאמר שמואל מכות מכות ג' ב' ע"מ שלא תשמטנו שביעית אין שביעית משמטנו, ואמרו ז"ל שהטעם הוא שכל תנאי שבממון קיים ובמציאות שלפנינו כאלו התנה בפירוש על הדבר ממה שקבע עונשין לכל העובר על הפקודים, עי"ש עוד תירוץ.

ב. מזיק בידים לכ"ע חייב אף בבעליו עמו, עיין אור החיים בפרשתן א"כ מי שעושה עבירות הוא מזיק בידים לכן ליכא פטור של בעליו עמו, כך תירץ ביושב אהלים פרשת וילך.

ובחדושי הרי"מ בפרשתן: כתב להמליץ זכות על כלל ישראל וביאר בזה הפסוק בפרשת בלק כ"ג כ"א לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלהיו עמו וגו' דלכן אין הקב"ה מביט על עוונות משום דה' אלהיו עמו והויא בעליו עמו.

מדוע אם המשאל היה עם השואל בשעת שאלה

אין צורך השואל לשלם?

בפרשתן כ"ב י"ד אם בעליו עמו לא ישלם.

יש להקשות: מדוע שיהא פטור אם בעליו עמו, הרי סוף סוף היזיק את הבהמה שלו.

איכא כמה תרוצים:

א. שאילה בבעלים אין סברא לפטור והוי כחידוש ואין לך בו אלא חידושו, כך כתבו התוס' ב"מ צ"ו ע"א ד"ה ונשאל לו אחד מהם.

ב. נוכל לומר לפי הפשט, שהתורה לא חייבה השואל אחר שבעל הכלי או הבהמה עמו, דמכיון שהוא לשם ישמור הוא את שלו, ואף על פי שהשואל פטור אף לאחר שהלכו הבעלים, מכיון שהיו שם בשעת שאלה, אפשר לתרץ בזה שלא רצתה התורה לתת הדברים לשיעורין ולומר אם יהיו לשם הבעלים הרבה יהא פטור השואל ואם מעט יהא חייב, וציותה התורה דרך כלל דכל שהבעלים לשם בשעת שאלה יהא פטור, וזהו הטעם שאמרו בגמ' בבא מציעא צ"ה ע"ב שאם היה עמו בשעת שאלה אף על פי שלא היה עמו בשעת שבירה ומיתה פטור, אבל היה עמו בשעת שבירה ומיתה ולא היה עמו בשעת שאלה חייב, כי בתחילת המעשה הענין תלוי, כך כתב בספר החינוך מצוה ס'.

ג. שסתם משאל בקרוב דעת כזה הוא נותן מתנה על דעת שיחזיר, וכיון שלא התנה אינו חייב להחזיר אלא כשהיא נמצאת בעין, שאפילו לדעת האומר שבמתנה על מנת להחזיר חייב באונסין, זהו מטעם שהתנאי של על מנת מבטל את המתנה אם לא יקויים התנאי, אבל בזה שהיא מתנה על דעת להחזיר בלתי תנאי שיבטל המתנה אם לא יחזירנה, הנה כל זמן שהיא בידי המקבל היא שלו אף על פי שלא יחזירנה אחר כך, ולא יתחייב על כל מה שיארע בה אפילו בפשיעה, ובכן באה הקבלה שיהיה פטור כל שומר בבעלים אפילו בפשיעה, כך כתב בספרו שמות פרק כב.

ד. נראה דטעם ששאלה בבעלים פטור, אף אם הוא עושה במלאכה אחרת ואינו אצל פרתו ואינו במלאכתו רק בשעת שאלה, לא בשעת אונסין בבא מציעא צ"ד וכן צ"ה ודלא כרב המנונא דאיתותב וטעמא דרב המנונא נראה שהיה לו להשגיח עליה וכמו שכתב הגר"א באדרת אליהו, נראה דלמאן דאמר שוכר פטור על גניבה ואבידה ב"מ פ' ע"ב פשוט, דאם הבעלים שכור עמו במלאכתו בשעת שאלה, אמרינן שלכן השאלו פרתו עבור מה ששכרו למלאכתו, והוי כמו שוכר שנותן לו בשאלה עבור השכר שקבל מידו, ואם היה שואל למלאכתו, אמרינן דאין דרך אדם להשאל עצמו ואת פרתו בחנם, דמילתא כי האי לא עבדי אינשי, אם לא דאיכא ליה טיבותא והנאה מרובה מהשואל אשר בשביל זה השאלו עצמו למלאכה ואת פרתו, והוי כשוכר, וסברא כזו תמצא בגמ' מגילה כ"ז ע"ב דפקע קדושת בית הכנסת אם יהיב במתנה, דאי לא דהוה ליה הנאה מיניה לא הוי יהיב ליה, והוה ליה מתנה כזביני' עכ"ל הגמרא ולכן אמר "אם בעליו עמו לא ישלם", כמו שכתבתי, "אם שכיר הוא" פירוש הבעלים שכיר, "בא בשכר", פירוש, הדבר השואל בא בשביל השכר שיש לו מהשואל, והוי ליה רק כשוכר ופטור על השבורה והשבויה, וכן על גניבה ואבידה למאן דאמר כשומר חנם דמי, ואם כי אינו טעם מספיק למאן דפטור פשיעה בבעלים, מכל מקום בכתוב הוא ביאור נכון, כך כתב במשך חכמה שמות פרק כ"ב.

משאל שהושיט את החפץ השואל לשואל בשעת שאלה

האם נחשב כבעליו עמו בשעת שאלה?

קימ"ל חושן משפט סימן שצ"ו שואל חייב בכל האונסין, אבל אם היה המשאל עם השואל במלאכתו בשעה שמשך הדבר השואל, אפילו נגנב או נאבד בפשיעה, פטור שנאמר אם בעליו עמו לא ישלם לא שנה היה עמו באותה מלאכה של הדבר השואל, לא שנה במלאכה אחרת, אפילו א"ל השקני מים, והשקהו והשאלו לו פרתו גבעוד שהוא משקהו, הוי שאלה בבעלים.

יש לחקור משאל שהושיט את החפץ לשואל בשעת שאלה האם נחשב לבעליו עמו בשעת שאלה כיון שקירב לו את החפץ הויא כמו שעבד אצלו או דילמא כיון דהויא לצורך השאלה הויא חלק מהשאלה ולא נחשב לבעליו עמו.

הנה בשו"ת חלקת יואב בחדשים חו"מ סימן צ"ג וכן נדפס בקובץ הפרדס חלק א' קונטרס ה' ע"מ 70 נשאל באחד ששאל מחבירו נזמים והמשאל מסר לו הנזמים מידו לידו ממש ונאבדו בפשיעה ע"י שהלך והניח הדלת פתוח לראות איזה חידוש בחשבו שתיכף יחזור ובין כך ובין כך נגנבו הנזמים, דלכאורה הדבר פשוט דהשואל חייב.

וכותב החלקת יואב אך עלה בדעתי ספק חדש: דמחמת שהמשאל מסר לו הנזמים ליד השואל יהא דינו כשאלה בבעלים ששימש אותו בשעת שאלה, ופשיעה בבעלים הרי קימ"ל דפטור.

ומביא דיסוד זה כבר נחלקו הראשונים:

דהתוס' בבא מציעא צ"ט ע"מ א' ד"ה באומר כתבו דאם המשאל בעצמו היה מושך הפרה לרשות השואל היה דינו כמו שאילה בבעלים אף דהשימוש היה רק בהתקרבות החפץ הנשאל, וכן כתב בנתיבות המשפט חו"מ סימן ש"ה ס"ק ג'.

אבל הריטב"א שם: מביא חולקים שסוברים דהבושת החפץ הנשאל אין זה שאילה בבעלים.

ומתמה החלקת יואב: ולא ראיתי לשום אחד מהפוסקים שיביא מחלוקת ראשונים זו.

ומקשה החלקת יואב על שיטת התוס' דסבירא ליה דהבושת חפץ מקרי שאילה בבעלים: מהא דאיתא בגמ' ב"מ צ"ז ע"א אמר רבא האי מאן דבעי למישאל מידי מחבריה וליפטור, נימא ליה אשקיין מים דהויא שאילה בבעלים, ומדוע לא נתן רבא עצה יותר פשוט שיקריב המשאל את החפץ לשואל וכך יהא פטור ויהא שאילה בבעלים.

ומתרץ החלקת יואב: משום דלפעמים הוא טירחא למשאל ואין מדרך המוסר לשואל שיטריח למשאל.

ומסיק החלקת יואב: דהא דפשיעה בבעלים פטור הוא דווקא היכי שפשע בשוגג, אבל בנידון דידן שהלך לחוץ והניח הדלת פתוחה זה לכ"ע חייב ומודים להרמב"ם דפשיעה דינו כמו מזיק דחייב אף בבעלים.

מטעמי אשר

בעניני שואל ושאילה בבעלים

אדם ששאל חפץ מחבירו וחשב שזה הבעלים ואח"כ נתברר שהוא לא הבעלים האם פטור כיון שלא התכוון

להשתעבד על הנזקים כיון שבעליו עמו? משפטים תשס"ח

האם בעליו עמו חייב בדיני שמים? משפטים תשס"ח

האם שואל ספר האם אינו חייב באונסים הואיל ולא שייך

לומר כל הנאה שלו דמצוות לאו ליהנות ניתנו? מקץ תשס"ט

מכתבים למערכת

האם כתיבה במחשב בשבת היא איסור תורה

מה שדנתם האם כתיבה במחשב בשבת היא איסור תורה והבאתם דעת שבת הלוי והיא איסור תורה.

הגאון רבי שמואל יוסף שטיצברג שליט"א דומ"צ דחסידו גור בית שמש מח"ס הנפלא שערי ברכה וכו' הגאון רבי ארי' פינק שליט"א דומ"צ דחסידו בעלזא בית שמש נראה לציון דדעת הגר"ש אירבעך וצ"ל שכתובה במחשב כשבת אינה אסורה מן התורה והכתוב בו עובר רק על איסור דרבנן, משום שזה נחשב ככתב שאינו מתקיים שהרי האתיות האלקטרוניות אינם מתקיימת על המסך אלא לשעה מועטת, מובא בשמירת שבת כהלכתה פרק ס"ז הערה ר"א, אבל דעת הגאון רבי יוסף שלום אליושיב שליט"א דהוא איסור תורה, עיין בקובץ אפיקי תורה תשס"ז ע"מ קצ"א.

הגאון רבי יהושע העשיל פאדווא שליט"א מאגשסטר נראה להעיר, דמיסתבר דאינה כתיבה דאורייתא, דהרי הכתב אינו מתקיים, דאם הבטריה נמרת נחלש הכתב.

מדוע צריכות הנשים זכות התורה הרי יש להם הרבה מצוות שהם חייבות

מה שהקשטם על הא דאיתא בגמ' ברכות י"ז ע"א, וכן סוטה כ"א אמר ליה רב לרבי חייה נשים במאי זכיין, באקרוין בנייהו לבי כנישתא, ובאתונוי גבריהו ברי רבנן, ונשרין לגבריהו עד דאתו מבין רבנן, דיש להקשות מאי קשיא ליה נשים במאי זכיין, הרי נצטוו במצוות לא תעשה כאנשים, וכן בכל מצוות עשה שאין הזמן גרמא, א"כ מדוע היה צריך לתלות באקרוין בנייהו, ותרצתם בכמה אופנים.

הרב צבי אריה כהן שליט"א בני ברק כולל אלכסנדר הרב יהושע רייזמן שליט"א קרית בעלזא - בית שמש נראה לתרץ, דכל המצוות מגינים רק בעודנא דעסיק ביה, משא"כ ת"ת גם בעידנה דלא עסיק ביה ולפי הנ"ל אתי שפיר.

הבה"ח יוסף גולדשטיין נ"י ישיבת אור ישראל לעידודי פתח תקוה נראה לציון מה ששמעתי ממורי הגר"י גולדויכט שליט"א לתרץ ע"פ המבואר בספר שערי תשובה לרבינו יונה שער ב' את קצ"ו וז"ל ללמד לבני יהודה התועלות הנמצאות בעסק התורה, למען יכספו הלבבות לתורה, ואשר אין כח בהם ללמוד ידעו הדר כבוד עסק התורה ויזכו בדיעתו, ולא תאבד נפשם מן העולם הבא, א"כ מבואר דעיקר הזכות לעולם הבא זה ע"י התורה ולכן שפיר הקשה הגמ' איזה זכות תורה יש להם, ולכן מתרץ דיש להם נמי זכות תורה שע"י יזכו לעולם הבא.

יולדת שנוסעת לבית חולים בשבת האם מותר לה לומר תפלת הדרך

מה שדנתם בשם הפוסקים בחולה שיש בו סכנה הנוסע ביום השבת הוא ומלוויו לבית חולים בשבוע רחוקה, אם צריכים להתפלל תפלת הדרך כדרך שהיו מתפללים אם היו נוסעים ביום חול, או דילמא שאני שבת שאסור לשאול בה צרכיו, ותפלת הדרך הרי שאולות צרכיו היא, על כן אין לאומרה בשבת וז"ל.

הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א לודז' נראה לתרץ, כיון דכל הדרכים בחוקת סכנה כמו שמבואר בירושלמי ברכות פרק ד' א"כ לכאורה יכולה לומר תפלת הדרך כעין שמתיר להתפלל על חולה מסוכן בשבת כמו שמבואר בש"ע אורח סימן רפ"ח ס"ק.

הרה"ג רבי יצחק קדמון שליט"א שעלבים הרה"ג יוסף חיים הלוי בירנבוים שליט"א כולל באר יוסף מודיעין עילית נראה לציון דבספר תורת היולדת כתב דאם אין הדרך מסוכנת אין לומר תפלת הדרך, ואע"ג דכל הדרכים בחוקת סכנה, מ"מ אין הדרכים מסוכנים יותר מחולה שאין בו סכנה שאין זועקין עליו בשבת, ולא כמו שכתב בשערים המצוינים בהלכה דכיון דכל הדרכים בחוקת סכנה מותר לומר תפלת הדרך, אבל אם נוסע במקום סכנה או כשנוסע במהירות מופרות מותר לומר תפלת הדרך אף בשבת לכ"ע.

הרב קלמן זאב מרקוביץ שליט"א ירושלים כולל באר חיים נראה לציון דבספר שלחן הלוי מאת הגאון רבי ישראל בעלסקי שליט"א ע"מ כ"א כתב שתפלת הדרך היא על הדרך שהולך בה ולא על עצם הטיעה וחייב לומר תפלת הדרך אף בשבת.

היכן המקור שהאשה תפלה על בנים טובים בשעת הדלקת הנרות

מה שדנתם היכן המקור שהאשה תפלה על בנים טובים בשעת הדלקת הנרות, והבאתם את דברי הרבינו בחיי פרשת יתרו.

הרב דוד הינמן שליט"א כולל פוניב"ז בני ברק יש לציון דכן כתוב בהגהות מיימוניות בסוף ספר רעים על הלכות חלה את ל' שמאריך בענין תקנת הדלקת נרות ע"י הנשים ואח"כ כותב וז"ל ובכך תתפלל אשה תמיד בשעה שהמצוה בידה ומקיימת אותם בהלכותיה שיתן לה הרחמן בנים צדיקים ויראי שם ויודיען שמו יתברך.

איך מותר לאשה לבקש בקשות אחרי הדלקת נרות בשבת הרי אסור לבקש בקשות בשבת מה שהקשטם בשם אחרונים על זה דהנהגו הנשים להתפלל בקשות לאחר הדלקת נרות של שבת, וקשה איך מותר הרי בהדלקת נרות מקבלת עליה את השבת כמבואר בדברי הרמ"א סי' רס"ג סעיף ו' וממילא אם חשיבא לגבי דידה כיום שבת כיצד תבקש, הרי אסור לבקש צרכיו בשבת, ותמצתם.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"צ מחזיקי הדת הרה"ג יואל אברהם מושקוביץ שליט"א כולל סאטמאר ירושלים הרה"ג רבי ניסן רייך שליט"א כולל צנאנו בית שמש הרב משה יחיאל כהן ראש"ה שליט"א ירושלים הבה"ח אלעזר וובר נ"י ישיבת בעלזא ירושלים נראה לתרץ, ע"פ דברי האלהי רבה אורי"ח סימן א' ס"ק ה' שהביא בשם הלבוש אורה בפרשת ואתחן וז"ל הא דאין אומרים תחנון בשבת וז"ל היינו בתחנה השוברת לבו של אדם אבל בקשה שיתן לו הש"ת מתנות רבות מותר, וזה טעם שסדרו בקשות במעמדות בשבת ע"כ לפי הנ"ל אתי שפיר שבקשה על ידיים טובים היא כשאר בקשות, וע"פ יסוד זה נוחא על הרבה בקשות שאומרים בשבת.

הגאון רבי שלמה דוד קליון שליט"א לונדון מח"ס תפלא אצער תשובות לשאלות המצוינות הרה"ג חיים דוד קרוקער שליט"א כולל גור בווקלק מח"ס לקח חיים הרה"ג בן ציון מיללער שליט"א ירושלים נראה לתרץ, ע"פ דברי המג"ח בפרשת רבה ויקרא סי"ג ליה דכל דבר שהוא רגיל בו ואף שאיננו בתוך הברכה אין בו משום איסור תחנה בשבת, ודנו הפוסקים באריכות אם גם כמה שאומרים בכל שבת ושבת יש בו היתר זה או דווקא מה שרגיל בכל יום עיין וכו' לאברהם אלקלעי חלק ג' מערכת ש' ואומנם נתפשת המנהג דהקל דגם מה שאומרים רק בשבת נכלל בהיתר זה עיין לקוטי מהר"ח חלק ב' סדר ליל שבת.

הרה"ג יוסף בן ציון רבינוביץ שליט"א כולל יבון פתח דוד ירושלים נראה לציון תרוח מבועל ספי מצות המלך שכתב דענין תפלה בשעת הדלקת נרות הוא מגוף המצוה של הדלקת נרות, דהנה המגן אברהם אורי"ח סימן רס"ג מביא בשם הירושלמי שמצוה הדלקה מטילה על האשה שהיא כבתה נרו של עולם, ויש לומר שלא רק גוף הדלקה היא תיקון למה שכתבה הר"א אלא גם התפלה הוא חלק של זה דהנה אור האמיתי הוא נר מצוה ותורה אור ולכן האשה מתפללת בשעת הדלקה שיוכה שוב להאיר העולם בבניה וזה תיקון למה שכתבה העולם, ולכן מותר להתפלל אף בשבת.

הרה"ג לוי יצחק יגיגר שליט"א בני ברק הרב א. א. ג. שליט"א פתח תקוה הבה"ח משה פרלה נ"י ישיבת אור ישראל לעידודי נראה לתרץ דלא אסור להתפלל רק על גשמייות, אבל על רוחניות ליכא איסור להתפלל בשבת, לפי הנ"ל אתי שפיר.

הרה"ג יוסף קרביץ שליט"א מודיעין עילית הרב מרדכי יעקב פרידברג שליט"א כולל בית ישראל דער ירושלים נראה לתרץ, ע"פ מה שכתבו התוס' כתובת מ"ז ע"א דתוספת שבת הוא רק לאיסור מלאכה בלבד, וא"כ אתי שפיר דמותר לבקש בקשות בתוספת שבת דהאיסור לבקש בקשות נאמר על שבת עצמה.

הרה"ג ישאל הולצמן שליט"א אשדוד הרה"ג רבי יחיאל יהודה משה דנינגר שליט"א מודיעין עילית נראה לתרץ, ע"פ מה דמבואר בש"ע אורי"ח סימן שמי"ב שכל הדברים שאסורים מדברי סופרים לא גזרו עליהם בבין השמשות והוא שיהא שם דבר מצוה, ולפי זה א"ש דלכן כאן לא אסור לבקשת דהוי איסור דרבנן דלא גזרו בית השמשות, ודברינו אמורים לשיטת שאף לאזור קבלת שבת לא גזרו על שבות, כמבואר בבבארא הלכה סי"ח רס"א.

האם מותר לבקש תחנית בומן שהילד בוכה בבית מילה בשבת

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים האם כשיש ברית מילה בשבת האם מותר להתפלל על הצרות בעת בכי התינוק או דילמא אסור והבאתם דהגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א בספרי ורך שיהא ע"מ ס' כתב שמתיר כמו שמותר לבקש בהדלקת נרות על בנים, כיון שזה זמן מסוגל.

הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א נראה להעיר, דבהדלקת נרות כיון שהקב"ה קבע שאז זה זמן מסוגל לבקש על בנים כנראה שמתיר, אבל בבית אפסר לבקש בבית בימות החול וכי חסידים בריהות.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד להרב אשר אנשייל שוורץ שליט"א לפסק המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com לניירות בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560 מי שמעוניין להצטרף אליהם המנינים נא להתקשר למערכת

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרב יחזקאל מטלס שליט"א בית שמש
 לעילוי נשמת אביו
 הרב מאיר בן עקיבא מטלס ז"ל
 לרגל יום השלושים החל בש"ק
 נלב"ע כ"ה טבת ת.נ.ג.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרב יצחק פראנד שליט"א ירושלים
 לרגל היכנס בנו
 כבוד מנחם נ"י
 לביתו של אברהם אבינו
 יהא רעוא טיבכות זיכויו רבבות ירוה נחת
 מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרב מנחם מענדל וייסמן שליט"א בני ברק
 לעילוי נשמת זקנו
 הרב אברהם עבי אלימלך
 בן הרב ישראל בריכטא ז"ל
 לרגל יום השלושים החל בשבת כ"ה טבת
 נלב"ע כ"ה טבת ת.נ.ג.צ.ב.ה.